

Kánon (a héber kánon története, alexandriai kánon)

1. ALAPFOGALMAK:

Ha-szefarim (Dániel 9,2) / Biblia, *kitvé ha-kodes* / Mikra

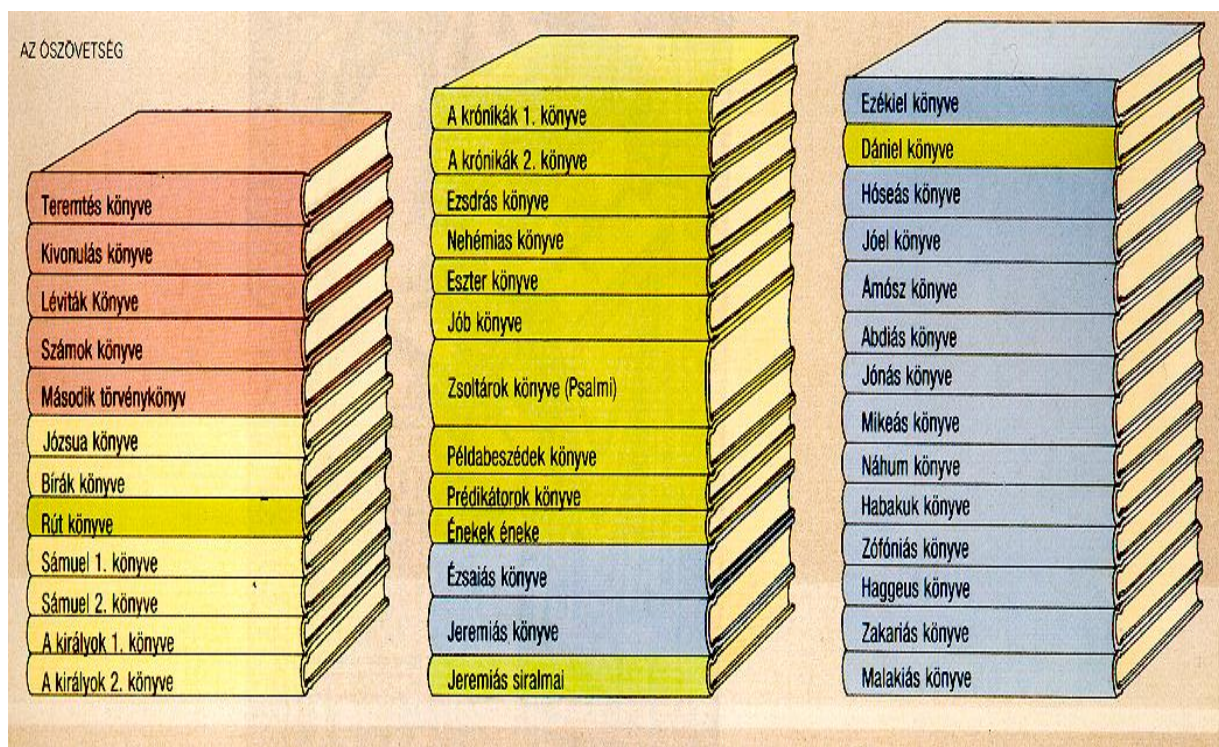
T – Tóra (=tan): Mózes 5 könyve (*Humas* / *Pentateuchos*)

N – *Neviim* (=próféták):

risonim / korai próféták: történeti könyvek

aharonim / kései próféták: próféta könyvek

K – *Ketuvim* (=írások / *Hagiographa*): Zsoltárok, bölcsességirodalom, kései történeti könyvek

hames megillot

szefarim hicconim / apokrif;

(protokanonikus) deuterokanonikus / apokrif irodalom, pseudepigrafikus irodalom

kanonikus – akanonikus fogalmi: *metammé et ha-jadajim* (mJadajim 3:5)

alternatív kánonok (Qumrán, samaritánus)

2. A KÁNON KIALAKULÁSA – Kronológia és műfajok

- a. Tora: Jósijahu reformjai, Ezra (i.e. 5-4. század)
- b. Neviim: korai próféták (történeti könyvek); kései próféták (írópróféták, kispróféták);
próféták kronológiája (ie. 3. század)
- c. Ketuvim: bölcsességirodalom, kései történeti könyvek, liturgikus és szerelmi költészet (isz.
1. sz.)

INDEX LIBRORUM BIBLICORUM

GENESIS	בראשית	1	NAHUM	נחום	1044
EXODUS	שמות	86	HABAKUK	חבקוק	1049
LEVITICUS	ויקרא	158	ZEPHANIA	צפניה	1054
NUMERI	במדבר	209	HAGGAI	חגי	1060
DEUTERONOMIUM	דברים	283	SACHARIA	זכריה	1063
JOSUA	יהושע	354	MALEACHI	מלאכי	1081
JUDICES	שפטים	399	PSALMI	תהלים	1087
SAMUEL	שמואל	443	IOB	איוב	1227
RÉGES	מלכים	557	PROVERBIA	משלי	1275
JESAIA	ישעיה	675	RUTH	רות	1320
JEREMIA	ירמיה	780	CANTICUM	שיר השירים	1325
EZECHIEL	יחזקאל	896	ECCLESIASTES	קהלת	1336
HOSEA	הושע	991	THRENI	איכה	1354
JOEL	יואל	1009	ESTHER	אסתר	1367
AMOS	עמוס	1015	DANIEL	דניאל	1381
OBADIA	עבדיה	1028	ESRA	עזרא	1411
JONA	יונה	1031	NEHEMIA	נחמיה	1430
MICHA	מיכה	1034	CHRONICA	דברי הימים	1459

Rabbinikus viták szempontjai (Ezékiel, Mislé, Kohelet, Sir ha-sirim, Eszter)

A kánon kialakításának elvei: keletkezés ideje, tartalom, inspiráció kérdése

Releváns szövegek (isz. 1 század)

Josephus, Apion ellen 1,37–43

4 Ezsd. 14,18skk

Javnei / jamniai zsinat (isz. 90) toposza

4. EGYSÉGEK, KÖNYVEK SZÁMA ÉS SORRENDJE

39/ 24/ 22

5. GÖRÖG (ALEXANDRIAI) KÁNON

Septuaginta (LXX) fordítás története (Ariszteász-levél) – ie. 250-150

Beosztása: könyvek sorrendje a Héber Bibliához képest, műfajok szerinti egységek
„Többletek”

Teljes könyvek: Deuterokanonikus könyvek

történeti könyvek: Tóbit könyve, Judit könyve, Makkabeusok könyve (1-2)

prófétai könyvek: Bárak könyve

bölcsességirodalom: Ben Szira (Jézus, Sirák fia), Salamon bölcsessége

Fejezetek: Eszter és Dániel k.: Zsuzsanna történet, a három ifjú éneke

6. HASZNÁLATOS RÖVIDÍTÉSEK

Gen, Ex, Lev, Num, Deut / 1Móz

Jos /Józs, Jud / Bír, 1Sam, 2Sam, 1Reg / 1Kir, 2Reg /2Kir

Jes, Jer, Ez, Hos, Joel, Am, Ob, Jon, Mikh, Nah, Hab, Cef, Hag, Zekh, Mal

Ps, Job, Prov /Péld / Mislé, Rut, Cant, Koh, Lam /Ekha, Eszt, Dan, Ezs, Neh, 1Chron /1Krón,
2Chron / 2Krón

(Hebraistáknak a héber címeket is!)